Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 1 (2023) · “Axborot oqimlari va intellektual tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy va texnik-texnologik tarmoqlardagi o‘rni” mavzus...

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami *Andijan 2023 yil 10-noyabr*

EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH BO'YICHA MINTAQAVIY SA'Y-HARAKATLAR

Boboev Nodirbek Qurvonalievich, Andijon mashinasozlik instituti assistenti.

Annotatsiya:

Ekologik xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha mintaqaviy sa'y-harakatlar mintaqaviy ekologik xavfsizlik tashabbuslari odamlarning atrof-muhit bilan munosabatlariga ta'sir qiluvchi madaniy va ijtimoiy-iqtisodiy omillarni hisobga olishi kerak.

Kalit so‘zlar : *Hududlar, ekologik, xavfsizlikni, mabiiy resurslar, sanoat Biologik, omillarni, madaniyati, tajribaning, atrof-muhitni, barqaror, rivojlanishda, mintaqaviy, urbanizatsiya, shahar.*

Kirish. Turli hududlar noyob ekologik muammolarga duch keladi. Masalan, qirg'oqbo'yi hududlari dengiz sathining ko'tarilishi va bo'ronlarga ko'proq moyil bo'lishi mumkin, qurg'oqchil hududlar esa suv tanqisligi va cho'llanishga duch kelishi mumkin. Ekologik xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha mintaqaviy sa'y-harakatlar ushbu aniq muammolarni hal qilishga ustuvor ahamiyat berishi kerak.

Tabiiy resurslarning mavjudligi mintaqadan boshqasiga farq qiladi. Ba'zi hududlar asosan qishloq xo'jaligiga tayanishi mumkin, boshqalari esa kuchli sanoat bazasiga ega. Mintaqaviy ekologik xavfsizlik strategiyalari atrof-muhitning kamayishi va tanazzulga uchrashining oldini olish uchun ushbu resurslardan barqaror foydalanishni hisobga olishi kerak [1].

Biologik xilma-xillikni saqlash. Biologik xilma-xillik butun dunyo bo'ylab notekis taqsimlangan. Ba'zi hududlar biologik xilma-xillikning issiq nuqtalari bo'lib, turlarning xilma-xilligini o'z ichiga oladi, boshqalari esa xilma-xillik darajasi past. Tabiatni muhofaza qilish bo'yicha sa'y-harakatlar har bir mintaqada joylashgan noyob ekotizimlar va turlarni himoya qilishga qaratilishi kerak [2].

Muammoni o‘rganilganlik darajasi. Mintaqaviy ekologik xavfsizlik tashabbuslari odamlarning atrof-muhit bilan munosabatlariga ta'sir qiluvchi madaniy va ijtimoiy-iqtisodiy omillarni hisobga olishi kerak. An'anaviy amaliyotlar, iqtisodiy tuzilmalar va madaniy e'tiqodlar mintaqaviy ekologik siyosatni shakllantirishda rol o'ynashi mumkin [3].

Infratuzilma va urbanizatsiya. Shahar hududlari ko'pincha iqtisodiy faoliyat markazlari bo'lib, lekin ayni paytda ifloslanish va atrof-muhitning buzilishining asosiy manbalari bo'lishi mumkin. Mintaqaviy rejalashtirish urbanizatsiya muammolarini, shu jumladan barqaror infratuzilma, transport va chiqindilarni boshqarish masalalarini hal qilishi kerak [4].

Published: 10.11.2023

Cite this article: Boboev Nodirbek Qurvonalievich (2023). Ekologik xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha mintaqaviy sa'y-harakatlar. Emro Science and Education, 1(1). https://journal.emro.uz/public/maqola/473

© 2023 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Iqlim o'zgaruvchanligi. Iqlim o'zgarishi mintaqalarga boshqacha ta'sir qiladi, ba'zi hududlar boshqalarga qaraganda ko'proq ta'sir ko'rsatadi. Mintaqaviy strategiyalar issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish bo'yicha iqlim o'zgarishini yumshatish va o'zgaruvchan iqlim sharoitlariga moslashish choralarini o'z ichiga olishi kerak [5].

Suv resurslari: Toza va etarli suvdan foydalanish mintaqaga qarab farq qiladi. Ayrim hududlar suv tanqisligiga duch kelsa, boshqalari suv toshqini va ifloslanishdan aziyat chekmoqda. Mintaqaviy suv boshqaruvi rejalari ushbu nomutanosibliklarni bartaraf etishi va suv resurslaridan teng foydalanishni ta'minlashi kerak [6].

Transchegaraviy muammolar: Atrof-muhit muammolari ko'pincha siyosiy chegaralarni kesib o'tadi. Masalan, ifloslanish quyi oqimdagi mintaqalarga yoki qo'shni mamlakatlarga ta'sir qilishi mumkin. Transchegaraviy ekologik muammolarni samarali hal etishda mintaqaviy hamkorlik va xalqaro shartnomalar muhim ahamiyatga ega [7].

Atrof-muhitni muhofaza qilish qoidalari: Mintaqaviy hukumatlar va tashkilotlar mahalliy sharoitlarga moslashtirilgan ekologik qoidalar va standartlarni belgilashlari mumkin. Ushbu qoidalar har bir mintaqaning o'ziga xos ekologik muammolarini aks ettiruvchi mintaqaga qarab keng farq qilishi mumkin.

Mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha harakatlar mahalliy hamjamiyatlarni qaror qabul qilish jarayonlariga jalb qilishi kerak. Hamjamiyatning ishtiroki atrof-muhit siyosatining madaniy jihatdan sezgir, iqtisodiy jihatdan foydali bo'lishini va eng ko'p zarar ko'rganlar tomonidan qo'llab-quvvatlanishini ta'minlashga yordam beradi.

Xulosa. Shunday qilib, barqarorlik universal tushuncha emas; bu har bir mintaqaning o'ziga xos ekologik muammolari, resurslari, madaniyati va ijtimoiy-iqtisodiy omillarini hisobga oladigan mintaqaga xos yondashuvlarni talab qiladi. Mintaqaviy hamkorlik va mahalliy bilim va tajribaning integratsiyasi atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanishda muhim yutuqlarga erishishning kalitidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. ХАЛМАТОВ, м. м., хОЖИМАТОВ, а., хУСАНОВ, д., & иСАБОЕВ, т. (2017). влияние деревянных насаждений на состав и чистоты воздуха. iN *нАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ И СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА* (PP. 113-115).
2. mUHAMMATO‘VICH, h. m., & mUXTORJONC, x. (2022). elimination of pollutions in the atmospheric air'rganish. *aMERICAN jOURNAL OF iNTERDISCIPLINARY rESEARCH AND dEVELOPMENT*, *6*, 43-47.

3. хАЛМАТОВ, м. м., иСМАИЛХОДЖАЕВ, б. ш., кАБУЛОВА, н. ж., & хУСАНОВ, д. д. (2021). геофизическое моделирование распределения атмосферных загрязнителей в андижане на основе уравнений аэродинамики. *uNIVERSUM: ХИМИЯ И БИОЛОГИЯ*, (6-1 (84)), 30-34.
4. hALMATOV, m. m., iSMAYILKHODJAEV, b. s., & kHAMRAKULOV, a. g. (2019). geophysical modeling of the distribution of pollutants in the atmosphere of andijan based on the aerodynamic equation. *sCIENTIFIC bULLETIN OF nAMANGAN sTATE uNIVERSITY*, *1*(9), 70-77.
5. хАЛМАТОВ, м., хОЖИМАТОВ, а., хАМРАКУЛОВ, а. г., & хУСАНОВ, д. д. (2018). роль зелёных насаждений в улучшении микроклимата атмосферной среды. *нАУКА И МИР*, *2*(12), 20-23.
6. хАЛМАТОВ, м. м., хОЖИМАТОВ, а., сОДИКОВ, к., & сОЛИЖОНОВ, с. э. (2017). влияние атмосферной погоды на микроклимат деревянных насаждений. iN *нАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ И СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА* (PP. 110-112).
7. kHALMATOV, m., kHOZHIMATOV, a., kHAMRAKULOV, a. g., & kHUSANOV, d. d. (2013). the role of green spaces in improving the microclimate of the atmospheric environment. *science and world*, 23